

T. C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü

YURTDIŞINDA ÇALIŞAN TÜRK VATANDAŞLARINA VE AİLE BİREYLERİNE SAĞLIK HİZMETİ VERİLMESİ

ATAMAN YILMAZ
Yurtdışı Borçlanma ve Tahsis
İşlemleri Daire Başkanı

HAZİRAN/2008

Bu sunum, Sağlık Turizmini Geliştirme Derneği'nin 21.06.2008 tarihinde Ankara'da düzenlediği "Kamu ve Özel Hastanelerde Yurtdışı Özel Sağlık Sigortalarının ve Zorunlu Trafik Sigortasının Uygulanışı Sempozyumu" için hazırlanmıştır.

YURTDIŐINDAKİ VATANDAŐLARIMIZA AİT SAYISAL BİLGİLER

31.12.2006 tarihi itibariyle yurtdiőindeki vatandaş sayısı	3 693 121
31.12.2006 tarihi itibariyle yurtdiőinde çalışan vatandaş sayısı	1 205 506
31.12.2006 tarihi itibariyle yurtdiőindeki iősiz vatandaş sayısı	245 251
2006 yılında yurtdiőına gönderilen iőçi sayısı	81 379

T.C. ANAYASASI

Sosyal güvenlik hakkı

MADDE 60. – Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.

Sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler

MADDE 61. – Devlet, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malûl ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlar. Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır. Yaşlılar, Devletçe korunur. Yaşlılara Devlet yardımı ve sağlanacak diğer haklar ve kolaylıklar kanunla düzenlenir. Devlet, korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması için her türlü tedbiri alır. Bu amaçlarla gerekli teşkilat ve tesisleri kurar veya kurdurur.

Yabancı ÷lkelerde çalışan Türk vatandaşları

MADDE 62. – Devlet, yabancı ÷lkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır.

ANAYASA`NIN 90. MADDESİ :

Milletlerarası Andlaşmaları Uygun Bulma

- ❑ Türkiye Cumhuriyeti adına Yabancı Devletlerle ve Milletlerarası Kuruluşlarla yapılacak andlaşmaların onaylanması, **Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır.**
- ❑ Ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi bir yılı aşmayan andlaşmalar, devlet maliyesi bakımından bir yüklenme getirmemek, kişi hallerine ve Türklerin yabancı memleketlerdeki mülkiyet haklarına dokunmamak şartıyla, yayımlanma ile yürürlüğe konabilir. Bu takdirde bu andlaşmalar, yayımlarından başlayarak iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulur.
- ❑ Milletlerarası bir andlaşmaya dayanan uygulama andlaşmaları ile kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya **idari andlaşmaların Türkiye Büyük Millet Meclisince uygun bulunması zorunluğu yoktur;** ancak, bu fıkraya göre yapılan ekonomik, ticari veya özel kişilerin haklarını ilgilendiren andlaşmalar, yayımlanmadan yürürlüğe konulamaz.
- ❑ Türk kanunlarına değişiklik getiren her türlü andlaşmaların yapılmasında birinci fıkra hükmü uygulanır.
- ❑ **Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası Andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz.**
- ❑ **Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.**

SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİ İMZALANAN ÜLKELER

ÜLKE ADI	İMZA TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	KAPSAMI	
			UZUN VADE	KISA VADE
01. İNGİLTERE	09.09.1959	01.06.1961	+	-
02. F.ALMAN YA	30.04.1964	01.11.1965	+	+
03. HOLLANDA	05.04.1966	01.02.1968	+	+
04. BELÇİKA	04.07.1966	01.05.1968	+	+
05. AVUSTURYA	12.10.1966	01.10.1969	+	+
06. İSVİÇRE	01.05.1969	01.01.1972	+	-
07. FRANSA	20.01.1972	01.08.1973	+	+
08. DANİMARKA	22.01.1976	01.02.1978	+	-
09. İSVEÇ	30.06.1978	01.05.1981	+	-
10. NORVEÇ	20.07.1978	01.06.1981	+	-
11. LİBYA	13.09.1984	01.09.1985	+	-
12. K.K.T.C	09.03.1987	01.12.1988	+	+
13. MAKEDONYA	06.07.1998	01.07.2000	+	+
14. AZERBAJCAN	17.07.1998	09.08.2001	+	+
15. ROMANYA	06.07.1999	01.03.2003	+	+
16. GÜRCİSTAN	11.12.1998	20.11.2003	+	-
17. BOSNA-HERSEK	27.05.2003	01.09.2004	+	+
18. KANADA	19.06.1998	01.01.2005	+	-
19. KEBEK	15.10.1998	01.01.2005	+	-
20.ÇEK CUMHURİYETİ	28.06.2001	01.01.2005	+	+
21. ARNAVUTLUK	15.07.1998	01.02.2005	+	+
22. LÜKSEMBURG	08.12.2004	01.06.2006	+	+

SÖZLEŞMELERLE SAĞLANAN GENEL HAKLAR (Uzun Vade Sigorta Kolları)

- ❑ Her iki akit taraf vatandaşlarının, hak ve yükümlülük bakımından eşit işlem görmeleri.
- ❑ Bir yardım hakkının doğup doğmadığının saptanmasında, diğer akit taraf ülkesinde geçen sigortalılık sürelerinin nazara alınması.
- ❑ Sigortalının ölümü halinde, hak sahipleri sıfatıyla diğer akit taraf ülkesinde oturan aile fertlerine dul-yetim aylığı bağlanması ve toptan ödeme yapılması.
- ❑ Akit taraf ülkesinde çalışmaları nedeniyle emekli aylığına hak kazanan sigortalının, ikametini öteki akit taraf ülkesine nakletse dahi aylığını almaya devam etmesi veya emekli aylığı için gerekli yaşı, diğer akit taraf ülkesine döndükten sonra tamamlayan sigortalıya emekli aylığı bağlanması.

SÖZLEŞMELERLE SAĞLANAN GENEL HAKLAR

(Kısa Vade Sigorta Kolları)

- ❑ Her iki akit taraf vatandaşlarının, hak ve yükümlülük bakımından eşit işlem görmeleri.**
- ❑ Bir yardım hakkının doğup doğmadığının saptanmasında, diğer akit taraf ülkesinde geçen sigortalılık sürelerinin nazara alınması.**
- ❑ Hastalık halinde, sigortalının ve aile fertlerinin, diğer akit taraf ülkesinde buldukları sırada da sağlık yardımlarından yararlanmaları.**
- ❑ Aile fertlerinin, öteki ülkede otursalar dahi, aile yardımlarından (çocuk paraları ve zamları) faydalanmaları.**

MERKEZ VE TAŞRA BİRİMLERİ ARASINDA GÖREV DAĞILIMI

GÖREV/İŞLEM		MERKEZ	TAŞRA
Sosyal güvenlik sözleşme aylık ve gelirlerinin bağlanması, ödenmesi ve durum değişiklikleri		+	-
Sosyal güvenlik sözleşmelerinin uygulanmasında kullanılan belgelerin tanzimi ve merkeze intikali		-	+
Sosyal güvenlik sözleşmelerinin uygulanmasında kullanılan belgelerin ilgili ülke mercilerine intikali	Uzun Vade	+	-
	Kısa Vade	+	+
Yurtdışı sigortalısı, aylık sahibi ve aile bireylerinin sağlık yardımlarını ilgili ülke sigorta kurumu adına sağlamak ve buna ait belgeleri merkeze intikal ettirmek		-	+
İlgili ülke sigorta kurumu adına sağlanan sağlık yardımlarına ait masrafların hesaplaşmasını yapmak		+	-
Prim iadesi	Belgelerin tanzimi	-	+
	Belgelerin Alman sigorta kurumuna intikali	+	+
Prim transferi	Belgelerin tanzimi	-	+
	Belgelerin İsviçre sigorta kurumuna intikali ve ödenmesi	+	-
Yurtdışı hizmet borçlanma ve borçlanmaya göre aylık bağlama		+	+
Almanya ve Bulgaristan aylıklarının ödenmesine aracılık etmek		+	-
Çocuk parası ve aile ödenekleri		+	-

SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMELERİ KAPSAMINDA KİMLER SAĞLIK HİZMETİNDEN YARARLANIR?

Sosyal güvenlik sözleşmesi hükümlerine göre sağlık yardım hakkını akit ülke sigorta mercilerinden elde etmiş ve yardım hakkının bulunduğunu gösteren formülere sahip olanlardan;

- ❑ Ülkemizde **geçici** olarak ikamet edenlerin,
- ❑ Ülkemizde **daimi** olarak ikamet edenlerin,
- ❑ **Tedavisine devam edilmek üzere** bağlı bulunduğu sigorta kurumunun izni ile ülkemize gelenlerin,
- ❑ **Kaza ve meslek hastalığı sigortasından** sağlık yardım hakkına sahip olanların,

akit ülke sigorta kurumları adına Kurumumuz mevzuatına göre sağlık yardımlarından ücretsiz olarak yararlanma hakları bulunmaktadır.

DAİMİ OLARAK ÜLKEMİZDE BULUNDUKLARI SIRADA KİMLERE SAĞLIK HİZMETİ VERİLEBİLİR?

- ❑ Sözleşmeli ülkede çalışan vatandaşlarımızın bakımları ile yükümlü oldukları aile bireyleri
- ❑ Sözleşmeli ülke sigorta mercilerinin malullük ve yaşlılık sigortasından aylık sahipleri ile bunların bakmakla yükümlü oldukları aile bireyleri
- ❑ Sözleşmeli ülke sigorta mercilerinden iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri alanlar (yalnız iş kazası ve meslek hastalığına bağlı arazları nedeniyle sağlık yardım hakları vardır)
- ❑ Sözleşmeli ülke sigorta mercilerinin ölüm sigortasından dul ve yetim aylığı alanlar
- ❑ Sözleşmeli ülkelerde ikamet eden aylık sahiplerinin bakmakla yükümlü bulunduğu aile bireylerini

GEÇİCİ OLARAK ÜLKEMİZDE BULUNDUKLARI SIRADA KİMLERE SAĞLIK HİZMETİ VERİLEBİLİR?

- ❑ **Sözleşmeli ülkede çalışan vatandaşlarımız ile yanlarında ikamet eden aile bireyleri**
- ❑ **Sözleşmeli ülkelerden aylık/gelir alan ve o ülkede ikamet eden vatandaşlarımız ile yanlarında ikamet eden aile bireyleri**
- ❑ **Sözleşmeli ülke sigortalısı olarak ülkemizde geçici görevle çalışanlar ve bunların yanlarında ikamet eden aile bireyleri**
- ❑ **Sözleşmeli ülke sigorta mercilerinin hastalık ve analık sigortasından sağlık yardım hakkına sahip kimseleri**

DİĞER HALLERDE KİMLERE SAĞLIK HİZMETİ VERİLEBİLİR?

TEDAVİLERİNE DEVAM OLUNMAK ÜZERE ÜLKEMİZE GÖNDERİLDİKLERİ SIRADA

- ❑ Akit ülkede çalışan vatandaşlarımız ile yanlarında ikamet eden aile bireyleri
- ❑ Akit ülkede çalışan vatandaşlarımızdan iş kazası geçiren veya meslek hastalığına tutulanlar

ANALIK YARDIMLARINDAN YARARLANMAK ÜZERE ÜLKEMİZE GÖNDERİLENLER

- ❑ Sözleşmeli ülke mevzuatına tabi olarak o ülkede çalışan kadın vatandaşlarımız ile erkek vatandaşlarımızın sigortalı olmayan eşleri

T/A 26, A/TR 9, BT.30 VE N/TUR 126 FORMÜLERLERİ

- ❑ Sağlık yardım hakkını **Almanya, Avusturya, Belçika ve Hollanda** hastalık sandıklarından elde etmiş bir kimse, geçici olarak ülkemizde bulunduğu sırada gerekli muayene ve tedavilerini resmi veya özel sağlık tesislerinde **kendi imkanlarıyla ücretli olarak yaptırmaları halinde**, tedavi masraflarını gösteren dokümanlı masraf faturalarını bağlı buldukları hastalık sandığına ibraz ederek masraf iadesi talebinde bulunabilirler.
- ❑ Masraf iadesi talebini alan akit ülke hastalık sandığı sözleşmelerin uygulanmasıyla ilgili belirlenen formüleri doldurup onayladıktan sonra talep sahibinden almış olduğu dokümanlı masraf faturasını ekleyerek, iki nüsha olarak Türkiye'de masraf faturasını düzenleyen yeri bölgesi içine alan Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne göndererek Kurumumuz mevzuatına göre (Sağlık Uygulama Tebliği) ödenecek meblağın tespitini ve kurumlarına bildirilmesini talep etmektedirler.
- ❑ **Sağlık Bakanlığı** sağlık tesislerince yapılmış olan tedaviye ait masraf fatura bedelleri **aynen kabul edilip, diğer sağlık kuruluşlarına ait masraf faturaları Sağlık Uygulama Tebliği göre** tespit edilen miktarlar üzerinden ilgili formülere kaydedilip onaylandıktan sonra masraf faturası da eklenip yetkili hastalık sandığına iade edilmektedir.

SAĞLIK HİZMETİNİN SATIN ALINMASI

- ❑ 5283 sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağlık Bakanlığına Devredilmesine Dair Kanun ile Kurumumuz sağlık tesislerinin Sağlık Bakanlığına devredildiği 20.02.2005 tarihinden geçerli olmak üzere sosyal güvenlik sözleşmesi hükümlerine göre, akit ülke sigorta mercii üyelerine ve aile bireylerine Kurumumuz tarafından verilmesi gereken sağlık hizmetleri de, **Kurumumuzca sözleşme yapılan resmi ve özel sağlık tesislerinden satın alınmaya başlanılmıştır.**
- ❑ Sosyal güvenlik sözleşmesi kapsamındaki kimselerin sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeleri için, akit ülke mercilerinden temin edilmiş ve yardım hakkının bulunmuş olduğunu gösteren belge ile birlikte Sosyal Güvenlik İl Müdürlüklerinde faaliyet gösteren **YURTDIŞI İŞLEMLERİ SERVİSLERİNE** başvuruların gerekmektedir.
- ❑ Yukarıda belirtilen şekilde başvuruda bulunanlara, **SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİNE GÖRE SAĞLIK YARDIM BELGESİ** düzenlenip verilmektedir.
- ❑ Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Göre Sağlık Yardım Belgesi verilen kimseler, resimli kimlik belgesi ile birlikte **Türkiye'nin her yerinde Sağlık Bakanlığı sağlık tesislerine, Kurumumuzun sözleşme yapmış olduğu resmi veya özel sağlık kuruluşlarına başvurarak** Kurumumuz mevzuatı çerçevesinde sağlık hizmeti alabilmektedirler.

TÜRKİYEDE DAİMİ OLARAK İKAMET EDEN AİLE BİREYLERİNE SAĞLIK HİZMETİ VERİLMESİ

- ❑ Aile bireylerinin sağlık hizmetlerinden yararlanması için **ana kural**, çalışan sigortalının çalıştığı, aylık sahibinin de aylığı ödeyen ülke mevzuatına göre sağlık hizmetlerine hak kazanmasıdır.
- ❑ Bu durumda, aile bireylerine "sağlık yardım hakkının verilmesi ile sağlık yardım hakkı süresi" sigortalının çalıştığı, aylık sahibinin de aylığı ödeyen ülke mevzuatına göre tayin edilir.
- ❑ Aile bireylerine yapılacak "sağlık yardımlarının kapsamı, tedavi süresi ile sağlık yardımlarının ifa şekli" ise yardımı yapacak olan olan ülke mevzuatına göre tespit edilir.

ÜLKEMİZDEN SAĞLIK HİZMETİ TALEP EDEBİLECEK AİLE BİREYLERİNİN TESPİTİ-1.YÖNTEM

- ❑ Daimi ikamet koşulu esas alınarak sözleşmeli ülke sigorta kurumları adına ülkemizden sağlık hizmetlerinden yararlanmaya hak sahibi olacak aile bireyleri, sağlık yardımını yapacak olan **ülkemiz mevzuatına göre** tespit edilir.
- ❑ Bu yöntem, **Almanya, Fransa, Avusturya**(Avusturya'dan aylık sahibi olup, Türkiye'de ikamet eden aylık alıcısının aile bireylerinin tespiti ile sınırlı), **Belçika, Hollanda, K.K.T.C** ile ülkemiz arasında yürürlükte bulunan sözleşmelerin uygulanmasında kullanılmaktadır.

ÜLKEMİZDEN SAĞLIK HİZMETİ TALEP EDEBİLECEK AİLE BİREYLERİNİN TESPİTİ-2.YÖNTEM

- **Daimi ikamet koşulu esas alınarak sözleşmeli ülke sigorta kurumları adına ülkemizden sağlık hizmetlerinden yararlanmaya hak sahibi olacak aile bireyleri, sigortalının tabi olduğu ülke mevzuatına, aylık sahibinin aylığı ödeyen ülke mevzuatına göre tespit edilir.**
- **Bu yöntem, Avusturya(Avusturya mevzuatına tabi çalışan sigortalının Türkiye’de aile bireylerinin tespiti ile sınırlı), Makedonya, Romanya, Azerbaycan, Çek, Bosna-Hersek, Arnavutluk ve Lüksemburg ile ülkemiz arasında yürürlükte bulunan sözleşmelerin uygulanmasında kullanılmaktadır.**

ANALIK SİGORTASI-Uygulanacak Mevzuat

- **Analik sigortasından yardım hakkının kazanılması ile yardımların süresi akit ülke sigorta kurumu mevzuatına göre, yardımların kapsamı, tedavi süresi ve ifa şekli ise Kurumumuz mevzuatına göre tespit edilir.**
- **Analik sigortası para yardımları ise sadece akit ülke sigorta kurumu mevzuatına göre tayin edilir. Bu ödemelerde Kurumumuzun aracılığı söz konusu değildir.**

ANALIK SİGORTASI-Yardım Talebinde Bulunacaklar

Geçici veya daimi olarak ülkemizde ikamet eden;

- ❑ Sözleşmeli ülke sigorta kurumuna tabi çalışan sigortalı kadın,
- ❑ Sözleşmeli ülke sigorta kurumuna tabi çalışan sigortalı erkeğin yanında ikamet eden eşi,
- ❑ Sözleşmeli ülke sigorta kurumuna tabi çalışan sigortalı erkeğin ülkemizde ikamet eden eşi,
- ❑ Sözleşmeli ülke sigorta kurumundan gelir ve aylık alıcısı kadın,
- ❑ Sözleşmeli ülke sigorta kurumundan gelir ve aylık alıcısı erkeğin eşi,

sözleşmeli ülke kurumları adına 506 sayılı Kanununun 43. maddesinde belirtilen yardımlardan(emzirme yardımı hanç) ücretsiz olarak yararlandırılır.

TEDAVİSİNE DAVAM EDİLMEK ÜZERE ÜLKEMİZE GELENLER İLE KAZA VE MESLEK HASTALIĞI SİGORTASINDAN SAĞLIK YARDIM HAKKINA SAHİP OLANLAR

- ❑ Tedavisine devam edilmek üzere bağlı bulunduğu sigorta kurumunun izniyle ülkemize gelenler ile akit ülke kaza ve meslek hastalığı sigortasından sağlık yardım hakkına sahip olanlar için, **ikamet adreslerini bölgesi içine alan Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne** derhal müracaat ederek veya gönderilecek çağrı yazısı ile Müdürlüğe davet edilerek akit ülke sigorta kurumlarının talepleri doğrultusunda tedavi veya kontrol muayenelerini yaptırmaları gerekmektedir.
- ❑ Bu konuda, **Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Göre Sağlık Yardım Belgesi** düzenlenip onaylandıktan sonra bu belge ile Müdürlüklerinin görev alanı içerisinde tedavi olabilecekleri ilgililere bildirilir.
- ❑ Tedavi sonucu veya ileri tetkik, tedavi için sevk edildikleri yerler hakkında ilgili İl Müdürlüğünü bilgilendirmek gibi zorunlulukları olduğu kendilerine hatırlatılacaktır.

PROTEZLER VE İYİLEŐTİRME VASITALARININ VERİLMESİ

Sağlık yardım hakkını akit ülke sigorta kurumundan kazanan ve ülkemizde geçici veya daimi olarak ikamet eden bir kimse, Kurumumuz mevzuatına göre sağlık yardımı görmekte iken, sağlık kurulu veya ilgili brans hekimi raporuna istinaden reçeteye yazılan protez ve iyileŐtirme vasıtalarının temini ile verilip verilmemesine aŐaęıda açıklanan Şekilde karar verilir.

□ Yardım hakkını veren ülke sigorta kurumunun mevzuatına göre yardımın yapılması:

Tibben verilmesi öngörülen protez ve iyileŐtirme vasıtasının masrafları, akit ülke sigorta kurumlarından "**Fiili HesaplaŐma Yöntemi**" ile talep edilecek gruplar için, sözleşmelerin uygulanmasına ilişkin izin alma formleri İİ Müdürlükleri tarafından düzenlenerek akit ülke sigorta kurumuna gönderilip, yardımın yapılıp yapılamayacağı sorusuna olumlu cevap alındıktan sonra, yardım yapılabilecektir(Acil durumlarda izin aranmaz).

□ Yardımı yapan ülke sigorta kurumunun mevzuatına göre (SSK) yardımın yapılması:

Tibben verilmesi öngörülen protez ve iyileŐtirme vasıtasının masrafları, akit ülke sigorta kurumlarından "**Aylık veya Yıllık Ortalama Maliyetleri zerinden HesaplaŐma Yöntemi**" ile talep edilecek gruplar için, akit ülke sigorta kurumlarından izin alınmayacak, Kurumumuz mevzuatına göre gerekli prosedürün yerine gelmiŐ olması durumunda protez temin edilir.

Teşekkürler...